

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању (у даљем тексту: Закон), који је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, односно 24. јануара 2020. године, допринео је унапређивању примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности средњег образовања и васпитања.

Закон о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању требало да буде усвојен на Влади и у Скупштини РС најкасније до априла ове године, по редовној процедури.

Овим изменама требало би да буду обухваћене одредбе које се односе на рокове полагања завршног испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у трогодишњем трајању, матурског испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, завршног испита средњег стручног образовања и васпитања и стручне, уметничке и опште матуре (измене које се односе на одредбе самосталног члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", број 6/20)).

Уз одредбе о полагању матуре и завршног испита, одређене измене неопходне су у члановима Закона о средњем образовању којима су прописане евиденције које води средња школа и подаци који су део тих евиденција, као и одредбе којима је прописано које податке доставља основна школа приликом уписа ученика у средњу школу. Измене су потребне у сврху усклађивања Закона о средњем образовању и васпитању са одредбама ЗОСОВ-а којима су прописани регистри и подаци које воде установе из области образовања, а у складу са увођењем портала Моја средња школа.

У Закон о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању треба увести норму која прописује и могућност реализације наставе страних језика у комбинованим групама у којој су ученици из различитих разреда као и ученици који стичу образовање на различитим језицима. На овај начин би се, у изузетним случајевима, стекла законска могућност да се формира група за страни језик и када је број ученика мали. Предложена измена је у складу са методичким принципима наставе страних језика.

Такође, извршиће се усклађивање са чланом 177. став 1. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) којим су прописани подаци о евиденцијима које се уносе у регистре.

Податак о националној припадности, основне школе достављају Министарству у поступку уписа ученика у средњу школу, у случају када поједине групе или лица остварују упис у средњу школу под повољнијим условима ради постизања пуне равноправности у стицању образовања, у складу са чланом 36а Закона о средњем образовању и васпитању.

Податак о индивидуалном образовном плану основне школе достављају Министарству у поступку уписа ученика у средњу школу, како би се омогућио упис у средњу школу и наставак школовања тим ученицима у складу са њиховим потребама и могућностима. Податке о положеном пријемном испиту за упис у школе за које је прописан положен пријемни испит за проверу изузетних склоности и способности Министарству достављају средње школе у којима се полагају пријемни испити

Такође, изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању врши се усклађивање са Законом о заштити података о личности.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона извршена је измена у члану 36. став 4. Закона на тај начин што се после речи: „односно другог законског заступника ученика,“, додају речи: „националну припадност (изјашњавање о националној припадности није обавезно), индивидуални образовни план,“. У новом ставу 5. прописује се да у поступку уписа ученика у школе за које је прописано полагање пријемног испита којим се проверавају изузетне склоности и способности, средње школе у којима се полагају пријемни испити достављају Министарству следеће податке: име и презиме ученика, име једног родитеља, односно другог законског заступника ученика, основна школа у којој је ученик завршио осми разред и управни округ коме та школа припада, врста пријемног испита који је ученик положио, број бодова на пријемном испиту (збирно и појединачно, уколико се пријемни испит састоји из више делова), језик на коме је кандидат положио пријемни испит (језик на коме је завршио основно образовање и васпитање или други језик). Досадашњи ст. 5-8. постају ст. 6-9.

Чланом 2. Нацрта закона после члана 36а додаје се нови члан 36б којим је прописано да се обрада података из члана 36. став 4. врши у циљу остваривања права на образовање и васпитање, односно за сврху спровођења завршног испита на крају основног образовања и васпитања и поступка уписа ученика у средњу школу и уноса потребних података у одговарајуће регистре у оквиру Јединственог информационог система просвете, уз обезбеђивање заштите података о личности. Обрада података врши се електронски, у оквиру базе података коју успоставља и којом управља Министарство. Ближе услове у вези одржавања и администрирања базе података из става 2. овог члана, затим обраде, уноса и ажурирања података који се у базу података уносе, прописује министар. Приликом обраде података руковалац је у обавези да поштује правила о сразмерности обраде у односу на циљ који се намерава остварити. Подаци који су предмет обраде чувају се пет година.

Чланом 3. Нацрта закона извршена је измена члана 39. став 3. Закона. Омогућавање наставе страног језика у школи у којој је ученик уписан током школске године утицаће на већи квалитет ученичких постигнућа. Уколико нема редовне наставе у току школске године, ученици на крају године полагају разредни испит, чиме им се повећавају њихове обавезе. Формирањем група за изучавање страног језика из два или више различитих разреда омогућава се редовна настава. Овај проблем формирања одељења за изучавање страних језика је нарочито присутан у гимназијама у којима поред општих типова и смерова постоји и одељење за ученике са посебним способностима за филолошке науке. Планови ових одељења су различити и не могу се формирати групе из тих одељења.

Чланом 4. Нацрта закона извршена је допуна члана 70. тако што су додати ставови 9. и 10. Закона. У поступку полагања испита којим се завршава одређени ниво, односно врста образовања (општа матура, стручна и уметничка матура, завршни испит средњег стручног образовања и васпитања), школа доставља Министарству следеће податке: лични подаци о ученику из чл. 2. и 3. овог члана, управни округ коме припада школа коју је ученик завршио, смер гимназије, односно образовни профил који је ученик завршио, матерњи језик, језик на коме је завршио средње образовање и васпитање, индивидуални образовни план, оцене ученика за сваки завршен разред (просек оцена, појединачне оцене и број бодова за сваки завршени разред), број бодова на испиту (збирно и појединачно по испиту), укупан број бодова из средњег образовања и васпитања, да ли је ученик добитник Вукове награде, освојене награде на такмичењима (збирно и појединачно по сваком такмичењу). Податке из става 9. овог члана школа доставља Министарству почев од школске године од које ће се у школи полагати завршни испит средњег стручног образовања и васпитања, стручна, уметничка и општа матура.

Чланом 5. Нацрта закона после члана 70. додаје се нови члан 70а. којим је прописано да се обрада података из члана 70. став 9. врши у циљу остваривања права на образовање и васпитање, односно за сврху спровођења државне матуре и поступка уписа ученика у високошколске установе и уноса потребних података у одговарајуће регистре у оквиру Јединственог информационог система просвете, уз обезбеђивање заштите података о личности. Обрада података врши се електронски, у оквиру базе података коју успоставља и којом управља Министарство. Ближе услове у вези одржавања и администрирања базе података из става 2. овог члана, затим обраде, уноса и ажурирања података који се у базу података уносе, прописује министар. Приликом обраде података руковалац је у обавези да поштује правила о сразмерности обраде у односу на циљ који се намерава остварити. Подаци који су предмет обраде чувају се пет година.

Чланом 6. Нацрта закона извршена је измена самосталног члана 8. Закона која се односи на померање рокова полагања завршног испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у трогодишњем трајању са 2019/2020. на 2021/2022, матурског испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању са 2020/2021. на 2022/2023, завршног испита средњег стручног образовања и васпитања са 2020/2021. на 2022/2023. и стручне, уметничке и опште матуре са 2021/2022. на 2023/2024. годину.

Чланом 7. Нацрта закона прописано је да ће се подзаконски акти за спровођење овог закона донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона и да ће се до доношења прописа из става 1. овог члана примењивати прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Чланом 8. Нацрта закона прописано је ступање на снагу Закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

У складу са одредбама члана 40. став 2. и члана 46. став 6. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/2019-др.уредба), уз Нацрт закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању, не треба приложити Анализу ефеката закона, имајући у виду да предложена законска решења не производе нове трошкове (негативне ефекте) за грађане и привреду.

**ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА
ЗАКОНА О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ**

Члан 36. став 4.

У поступку уписа ученика у школу, основне школе достављају Министарству следеће податке: име и презиме ученика, име једног родитеља, односно другог законског заступника ученика, НАЦИОНАЛНУ ПРИПАДНОСТ (ИЗЈАШЊАВАЊЕ О НАЦИОНАЛНОЈ ПРИПАДНОСТИ НИЈЕ ОБАВЕЗНО), ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН, основна школа у којој је ученик завршио осми разред и управни округ коме та школа припада, оцене ученика из шестог, седмог и осмог разреда (просек оцена, појединачне оцене и број бодова за сваки од наведених разреда), освојене награде на такмичењима (збирно и појединачно по сваком такмичењу), број бодова на завршном испиту (збирно и појединачно по испиту), укупан број освојених бодова током школовања, податак да ли је ученик добитник Вукове дипломе, исказане жеље ученика (за први и, евентуално, други круг) - укупан број, списак и редослед жеља, уписани профил (уписан у првом и другом кругу, редни број жеље, шифра и назив профила).

У ПОСТУПКУ УПИСА УЧЕНИКА У ШКОЛЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПРОПИСАНО ПОЛАГАЊЕ ПРИЈЕМНОГ ИСПИТА КОЈИМ СЕ ПРОВЕРАВАЈУ ИЗУЗЕТНЕ СКЛОНОСТИ И СПОСОБНОСТИ, СРЕДЊЕ ШКОЛЕ У КОЈИМА СЕ ПОЛАЖУ ПОРИЈЕМНИ ИСПИТИ ДОСТАВЉАЈУ МИНИСТАРСТВУ СЛЕДЕЋЕ ПОДАТКЕ: ИМЕ И ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА, ОДНОСНО ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА УЧЕНИКА, ОСНОВНА ШКОЛА У КОЈОЈ ЈЕ УЧЕНИК ЗАВРШИО ОСМИ РАЗРЕД И УПРАВНИ ОКРУГ КОМЕ ТА ШКОЛА ПРИПАДА, ВРСТА ПРИЈЕМНОГ ИСПИТА КОЈИ ЈЕ УЧЕНИК ПОЛОЖИО, БРОЈ БОДОВА НА ПРИЈЕМНОМ ИСПИТУ (ЗБИРНО И ПОЈЕДИНАЧНО, УКОЛИКО СЕ ПРИЈЕМНИ ИСПИТ САСТОЈИ ИЗ ВИШЕ ДЕЛОВА), ЈЕЗИК НА КОМЕ ЈЕ КАНДИДАТ ПОЛОЖИО ПРИЈЕМНИ ИСПИТ (ЈЕЗИК НА КОМЕ ЈЕ ЗАВРШИО ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ ИЛИ ДРУГИ ЈЕЗИК).

Члан 36б

ОБРАДА ПОДАТАКА ИЗ ЧЛАНА 36. СТАВ 4. ВРШИ СЕ У ЦИЉУ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ, ОДНОСНО ЗА СВРХУ СПРОВОЂЕЊА ЗАВРШНОГ ИСПИТА НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ПОСТУПКА УПИСА УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ И УНОСА ПОТРЕБНИХ ПОДАТАКА У ОДГОВАРАЈУЋЕ РЕГИСТРЕ У ОКВИРУ ЈЕДИНСТВЕНОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА ПРОСВЕТЕ, УЗ ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

ОБРАДА ПОДАТАКА ВРШИ СЕ ЕЛЕКТРОНСКИ, У ОКВИРУ БАЗЕ ПОДАТАКА КОЈУ УСПОСТАВЉА И КОЈОМ УПРАВЉА МИНИСТАРСТВО.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ У ВЕЗИ ОДРЖАВАЊА И АДМИНИСТРИРАЊА БАЗЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, САТИМ ОБРАДЕ, УНОСА И АЖУРИРАЊА ПОДАТАКА КОЈИ СЕ У БАЗУ ПОДАТАКА УНОСЕ, ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР.

ПРИЛИКОМ ОБРАДЕ ПОДАТАКА РУКОВАЛАЦ ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА ПОШТУЈЕ ПРАВИЛА О СРАЗМЕРНОСТИ ОБРАДЕ У ОДНОСУ НА ЦИЉ КОЈИ СЕ НАМЕРАВА ОСТВАРИТИ.

Члан 39. став 3.

~~Изузетно, ако школа не може да организује наставу страног језика због недовољног броја ученика, школа може да организује комбиновану групу на нивоу два узастопна разреда која има најмање 15 ученика, уз сагласност министра.~~

„ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, АКО ШКОЛА НЕ МОЖЕ ДА ОРГАНИЗУЈЕ НАСТАВУ СТРАНОГ ЈЕЗИКА ЗБОГ НЕДОВОЉНОГ БРОЈА УЧЕНИКА, ШКОЛА МОЖЕ ДА ОРГАНИЗУЈЕ КОМБИНОВАНУ ГРУПУ НА НИВОУ ДВА ИЛИ ВИШЕ РАЗЛИЧИТИХ РАЗРЕДА КОЈА ИМА НАЈМАЊЕ 15 УЧЕНИКА, УЗ САГЛАСНОСТ МИНИСТРА.”

Члан 70.

Евиденцију о ученику чине подаци о његовом идентитету (лични подаци), образовном, социјалном и здравственом статусу, као и подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци.

Лични подаци о ученику су: име и презиме ученика, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, матични број ученика, национална припадност, држављанство.

Изјашњење о националној припадности није обавезно.

Лични подаци о родитељу, другом законском заступнику и хранитељу ученика су: име и презиме родитеља, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, односно адреса електронске поште.

Подаци о образовном статусу ученика су подаци о: својству редовног, односно ванредног ученика, уписаном подручју рада, трајању образовања и васпитања, образовном профилу и смеру, претходно завршеном програму образовања и васпитања односно нивоу образовања, језику на којем је завршен претходни ниво образовања и васпитања, матерњем језику, језику на којем се изводи образовно-васпитни рад, обавезним предметима и изборним програмима, организацији образовно-васпитног рада, индивидуалном образовном плану, страним језицима, факултативним предметима, секцијама за које се определио, допунској, додатној и припремној настави, учешћу на такмичењима, наградама, изостанцима, изреченим васпитним и васпитно-дисциплинским мерама, учешћу у раду органа школе и опредељењу за наставак образовања.

Подаци о социјалном статусу ученика и родитеља су: подаци о условима становања (становане у стану, кући, породичној кући, подстанарство, становање у дому, да ли ученик има своју собу и други облици становања), стању породице (броју чланова породичног домаћинства, да ли су родитељи живи, њихов образовни ниво и запослење и примања социјалне помоћи).

Податак о здравственом статусу ученика је податак о томе да ли је ученик обухваћен примарном здравственом заштитом.

Подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци су подаци које доставља интерресорна комисија која врши процену потреба и подаци о њиховој остварености.

„У ПОСТУПКУ ПОЛАГАЊА ИСПИТА КОЈИМ СЕ ЗАВРШАВА ОДРЕЂЕНИ НИВО, ОДНОСНО ВРСТА ОБРАЗОВАЊА (ОПШТА МАТУРА, СТРУЧНА И УМЕТНИЧКА МАТУРА, ЗАВРШНИ ИСПИТ СРЕДЊЕГ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА), ШКОЛА ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ СЛЕДЕЋЕ ПОДАТКЕ: ЛИЧНИ ПОДАЦИ О УЧЕНИКУ ИЗ ЧЛ. 2. И 3. ОВОГ ЧЛАНА, УПРАВНИ ОКРУГ КОМЕ ПРИПАДА ШКОЛА КОЈУ ЈЕ УЧЕНИК ЗАВРШИО, СМЕР ГИМНАЗИЈЕ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ КОЈИ ЈЕ УЧЕНИК ЗАВРШИО, МАТЕРЊИ ЈЕЗИК, ЈЕЗИК НА КОМЕ ЈЕ ЗАВРШИО СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ, ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН, ОЦЕНЕ УЧЕНИКА ЗА СВАКИ ЗАВРШЕН РАЗРЕД (ПРОСЕК ОЦЕНА, ПОЈЕДИНАЧНЕ ОЦЕНЕ И БРОЈ БОДОВА ЗА СВАКИ ЗАВРШЕНИ РАЗРЕД), БРОЈ БОДОВА НА ИСПИТУ (ЗБИРНО И ПОЈЕДИНАЧНО ПО ИСПИТУ), УКУПАН БРОЈ БОДОВА ИЗ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, ДА ЛИ ЈЕ УЧЕНИК ДОБИТНИК ВУКОВЕ НАГРАДЕ, ОСВОЈЕНЕ НАГРАДЕ НА ТАКМИЧЕЊЕИМА (ЗБИРНО И ПОЈЕДИНАЧНО ПО СВАКОМ ТАКМИЧЕЊУ).

ПОДАТКЕ ИЗ СТАВА 9. ОВОГ ЧЛАНА ШКОЛА ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ ОД КОЈЕ ЋЕ СЕ У ШКОЛИ ПОЛАГАТИ ЗАВРШНИ ИСПИТ СРЕДЊЕГ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, СТРУЧНА, УМЕТНИЧКА И ОПШТА МАТУРА.”

ЧЛАН 70А

„ОБРАДА ПОДАТАКА ИЗ ЧЛАНА 70. СТАВ 9. ВРШИ СЕ У ЦИЉУ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ, ОДНОСНО ЗА СВРХУ СПРОВОЂЕЊА ДРЖАВНЕ МАТУРЕ И ПОСТУПКА УПИСА УЧЕНИКА У ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ И УНОСА ПОТРЕБНИХ ПОДАТАКА У ОДГОВАРАЈУЋЕ РЕГИСТРЕ У ОКВИРУ ЈЕДИНСТВЕНОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА ПРОСВЕТЕ, УЗ ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

ОБРАДА ПОДАТАКА ВРШИ СЕ ЕЛЕКТРОНСКИ, У ОКВИРУ БАЗЕ ПОДАТАКА КОЈУ УСПОСТАВЉА И КОЈОМ УПРАВЉА МИНИСТАРСТВО.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ У ВЕЗИ ОДРЖАВАЊА И АДМИНИСТРИРАЊА БАЗЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, ЗАТИМ ОБРАДЕ, УНОСА И АЖУРИРАЊА ПОДАТАКА КОЈИ СЕ У БАЗУ ПОДАТАКА УНОСЕ, ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР.

ПРИЛИКОМ ОБРАДЕ ПОДАТАКА РУКОВАЛАЦ ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА ПОШТУЈЕ ПРАВИЛА О СРАЗМЕРНОСТИ ОБРАДЕ У ОДНОСУ НА ЦИЉ КОЈИ СЕ НАМЕРАВА ОСТВАРИТИ.

ПОДАЦИ КОЈИ СУ ПРЕДМЕТ ОБРАДЕ ЧУВАЈУ СЕ ПЕТ ГОДИНА.“

Члан 8. (самостални)

Закључно са школском ~~2019/2020.~~ 2021/2022. годином у школи се полаже завршни испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у трогодишњем трајању, у складу са законом.

Закључно са школском ~~2020/2021~~ 2022/2023. годином у школи се полаже матурски испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, у складу са законом.

Почев од школске ~~2020/2021.~~ 2022/2023. године у школи се полаже завршни испит средњег стручног образовања и васпитања, у складу са законом.

Почев од школске ~~2021/2022.~~ 2023/2024. године у школи се полагају стручна, уметничка и општа матура, у складу са законом.